

Interiér
Mi-17 CT

Svetové trenčianske simulátory

Málo slovenským firmám sa podarilo preniknúť na náročný americký trh. Trenčianska Virtual Reality Media, a. s. (VRM), ktorá pôsobí v oblasti vývoja a výroby simulačných technológií, to dokázala. Výrobky dodáva prostredníctvom americkej armády aj pre ozbrojené sily Iraku a Afganistanu.

Minulý rok získala už tretí kontrakt od armády USA na dodávku štyroch moderných leteckých simulátorov vrtuľníka Mi-17 v dvoch rôznych technických prevedeniach a v celkovej hodnote viac ako 10 miliónov dolárov. Dva sú určené pre afganskú a dva pre americkú armádu.

Začalo sa to v Iraku

Generálny riaditeľ a člen predstavenstva spoločnosti VRM Vladimír Šimanský pripomína, že prvý letový simulátor vrtuľní-

ka Mi-17 vyrobili ešte v roku 2005. „Pravdupovediac, vtedy sme netušili, že bude vo svete taký záujem práve o vrtuľníky Mi-17. Vojnové konflikty v Iraku a Afganistane a záujem užívateľov práve o takýto typ vrtuľníka, ktorý sa dá využívať aj v náročných klimatických podmienkach Afriky, Latinskej Ameriky a Ázie, ukázali, že to bola dobrá voľba (jeden letový simulátor Mi-17 využívajú aj naše ozbrojené sily v prešovskom vrtuľníkovom krídle, simulátory L-39 a MiG-29 zasa na Sliači).“

Cestu k spomínanému úspešnému trendu spoločnosti VRM vydláždil prvý kontrakt pre americkú armádu. Bol to simulátor vrtuľníka Mi-17 určený na výcvik irackých pilotov, lietajúcich pre špeciálne operačné krídlo na základni Taja.

Podľa Vladimíra Šimanského trenčianska firma prišla so svojim technickým riešením. „Neboli sme najlacnejší, ale ponúkli sme za tie peniaze najlepšiu kvalitu. Vyhrali sme a získali kontrakt. Podaril sa nám prienik na americký trh, zvýšilo sa renomé našej firmy vo svete, najmä v USA,“ hovorí generálny riaditeľ VRM.

Prvý úspech aj bezproblémová prevádzka simulátora v Iraku priniesli ďalšie objednávky amerických ozbrojených síl. Išlo o celkovo šesť výcvikových zariadení pre afganskú armádu: trenažér G-222 FLT a simulátory G-222 FTD pre dopravné vojenské lietadlo G-222 (C-27) a simulátory pre vrtuľníky Mi-17. Tak ako pri irackom kontrakte spoločnosť VRM spojila sily s americkou Fidelity Technologies Corporation, ktorá ju zastrešovala. Na výrobe trenažéra G-222 FLT spolupracovali aj Letecké opravovne Trenčín.

Už predtým dodali Trenčania zariadenia pre podobné prírodné a klimatické podmienky (vysoké teploty a prašnosť) do severnej Afriky, ktoré sa tam osvedčili.

Simulátory pre Alabamu

A tak prišiel v minulom roku tretí kontrakt pre americkú armádu. V tomto roku dodá štyri letecké simulátory v dvoch rôznych technických vyhotoveniach pre výcvik pilotov. Dva budú umiestnené po prvý raz priamo na území USA, na základni Fort Rucker v Alabame a ďalšie dva v Afganistane.

Projektový manažér Juraj Lauš, ktorý riadil inštaláciu simulátorov v severnej Afrike, Iraku i v Afganistane pripomína, že trenažér je okrem iného určený na nácvik postupov pred vzletom (predletovú prípravu v kabíne), nácvik mimoriadnych situácií, vyššej techniky pilotáže, výcvik letov VFR (za viditeľnosti) aj IFR (lety podľa prístrojov), ale aj na výcvik lietania s použitím reálnych prístrojov nočného

Pohľad na terén v okolí základne KAIA v Kábul

Zapájanie kariet elektroniky

„Vyvíjame a dodávame aj vlastné tzv. generátory obrazu, čo je ďalší softvérový produkt, ktorý nám zabezpečuje zobrazovanie rôznych efektov pri výcviku. Napríklad aj zníženú viditeľnosť v dôsledku víriaceho prachu pri pristávaní na piesku a podobne. Je známe, že býva dosť nehôd vrtulníkov práve v prašnom prostredí. Naš simulátor pomáha pilotom, aby sa vedeli pripraviť aj na takéto podmienky. Usilujeme sa, aby celková vizualizácia čo možno najvernejšie zodpovedala reálnej situácii,“ zdôrazňuje Juraj Lauš.

Vladimír Šimanský pripomína, že spoločnosť VRM sa zúčastňuje na tendroch po celom svete. „Približne pred rokom sme uspeli aj v Egypte v konkurencii z rôznych krajín vrátane Ruska. Máme podpísaný kontrakt v Etiópii a pripravujeme ponuky do ďalších medzinárodných tendrov. Všade nám pomáhajú referencie z amerického trhu a to, že sme sa stali dodávateľom pre americkú armádu. Budeme sa usilovať uspieť aj v Latinskej Amerike, kde je v súčasnosti veľký dopyt wpo vrtulníkoch Mi-17,“ konštatuje predstaviteľ úspešnej slovenskej firmy.

videnia, výcvik navigačných letov, výcvik lietania s podvesenými bremenami (napríklad požiarnym vakom a nácvik hasenia požiarov).

Trenčianske simulátory umožňujú aj výcvik letov v bojovej formácii, výcvik použitia zbraňových systémov a výcvik letov leteckej pátracej záchranej služby s využitím vyhľadávacích svetlometov. Dá sa na nich precvičiť aj taktika pri záchranných operáciách, ale aj súčinnosť s pozemnými silami a inými druhmi vzdušných síl. Veľmi zaujímavou a žiadanou je aj možnosť nácviku pristátia vo vysokohorskom teréne či na vodnej hladine a v prašnom teréne. Piloti môžu simulovať aj využitie prostriedkov vlastnej ochrany či využitie prostriedkov termovízie.

Výzvou je aj Latinská Amerika

Dodávajú aj komplexný vizualizačný systém, na ktorom je zobrazovaný 3D terén krajiny, respektíve bojiska vrátane rôznych objektov a síl nepriateľa. Vybavenie kokpitu simulátora a systém vizualizácie umožňujú pilotom pri výcviku využívať svoj štandardný výstroj ako napríklad helmu so svojim prístrojom nočného

videnia. Môže cvičiť jednotlivé letové úlohy. Dokonca pri jednotlivých mesačných fázach. Pri nočnom videní je veľmi dôležité, v akých fázach sa Mesiac práve nachádza, či je obloha úplne zatiahnutá, alebo jasná. VRM robí spoločne s partnermi aj terénne databázy (napr. Iraku a Afganistanu), čo je z hľadiska výcviku veľmi prospešné.

Text: Jozef Žiak
Foto: autor a VRM

Inštalácia simulátora Mi-17V5 na základni KAIA (Kábul)